

בג"ץ הכריע: תלמידים חרדים בגיל תיכון לא יחויבו בלימודי ליבה

השופטים דחו את העתירה שהוגשה לפני 4 שנים, שביקשה לקבוע כי חוק המאפשר למוסדות החינוך החרדיים מכיתה ט' פטור מתוכנית הליבה - אינו חוקי

רויטל חובל, ירדן סקופ | 17:36 17.09.2014

בג"ץ דחה היום (רביעי) את העתירה שהגישו אנשי חינוך וחרדים לשעבר נגד חוק מוסדות חינוך תרבותיים ייחודיים שעבר בשנת 2008, המקנה למוסדות חינוך חרדיים פטור מלימודי ליבה. במקביל, תוקצבו אז המוסדות החרדיים בשיעור של 60 אחוז על ידי משרד החינוך. העתירה נדחתה היום ברוב של שבעה שופטים אל מול שניים.

בין השופטים התעורר ויכוח אם הזכות לחינוך היא זכות חוקתית ואם הפגיעה בה היא בלתי מידתית. בסופו של דבר, קבעו השופטים כי לא הוכחה פגיעה בזכות לחינוך. יתרה מכך, השופטים אשר גרוניס וניל הנדל, קבעו שמדובר בעתירה פטרנליסטית.

"מדובר בעתירה חריגה, שבה מבקש צד שלישי כי נחייב את המדינה לנהוג בפטרנליזם כלפי אחר", כתב גרוניס. "אף שייטכן, כי דרישה מן המדינה לנהוג בפטרנליזם כלפי צד שלישי עשויה להתקבל במקרים קיצוניים, מובן שענייננו אינו נמנה עליהם. מאפיין ייחודי נוסף של העתירה הוא, כי לאמיתו של דבר, זו עתירה המבקשת לקדם אינטרס ציבורי רחב, במחיר של פגיעה בזכויות (שייטכן שהן חוקתיות) של אחרים".

למרות דחיית העתירה, השופטים אליקים רובינשטיין ועוזי פוגלמן התייחסו לבעייתיות הקיימת בתקצוב הישיבות הקטנות, ואף רמזו כי עתירה חדשה שתתמקד רק בתקצוב, ולא בליבה, עשויה להתקבל. רובינשטיין כתב כי "הואיל ולשיטתי ההוראה התקציבית היא אשר מקנה לחוק את מימד אי-המידתיות שבו, כמפורט מעלה, וכיוון שנושא זה לא לובן דיו, קשה להורות על בטלות הוראה זו בלבד, קרי, סעיף 5 לחוק – מה שניתן היה אילולא כן. סבורני כי גישה זו עולה בקנה אחד אף עם הגישה של עקב בצד אגודל הנדרשת בפסילת חוקי הכנסת. סימני השאלה שהועלו, ושאינם מבוטלים, מקומם ככל הנראה בהתדיינות אחרת. הוא הדין לגישתה של חברתי השופטת חיות, שכחברי השופט הנדל סבורני כי תידרש לעניין שהעלתה, הראוי כשלעצמו, תשתית רבה יותר".

העתירה הוגשה ב-2010, בין השאר על ידי פרופסור אמנון רובינשטיין, פרופסור אוריאל רייכמן והאלוף במיל' אלעזר שטרן. העותרים ביקשו לקבוע כי החוק שחוקק ב-2008 ומאפשר למוסדות חינוך חרדיים המלמדים בנים מכיתה ט' ואילך במסגרת ישיבות חרדיות קטנות (ישיבות חרדיות לנערים בגיל תיכון, שבהן לא לומדים מקצועות חול), להיות פטורים מתוכנית הליבה המחייבת את כלל תלמידי ישראל - אינו חוקי.

פרופ' אביעד הכהן, דיקן המרכז האקדמי "שערי משפט" שייצג את החרדים בעתירה אמר כי "אנו שמחים שבית המשפט קיבל את עמדתנו ולפיה לימודי ליבה, שאנו רואים בהם דבר מבורך כשלעצמו, צריכים להילמד מתוך בחירה ורצון ולא בכפייה, מכוח חוק. בחברה החרדית חל בשנים האחרונות שינוי מבורך ורבים מבניה ובנותיה פונים, לאחר שלמדו שנים רבות בישיבות ובסמינרים, ללימודים אקדמיים. הניסיון לכפות עליהם לימודי ליבה עלול לעצור מגמה מבורכת זו ולהביא לתוצאה הפוכה". כבר לפני שלוש שנים רמזו שופטי בג"ץ כי אין בכוונתם להתערב בחוק המתיר לישיבות חרדיות קטנות לא ללמד לימודי ליבה. במהלך הדיון בעתירה שביקשה לבטל את החוק המדובר, אמר אשר גרוניס,

כיום נשיא העליון, כי "זה ששופט לא מרוצה, לא אומר שאפשר לבטל חוק".